

Вплив цифровізації на формування міжкультурної компетентності здобувачів вищої освіти

Арістова Наталія Олександрівна¹

Опубліковано	Секція	УДК
30.01.2026	Освіта/Педагогіка	378.091.33:004.77:316.72

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18867802>

Анотація. Інтеграційна спрямованість державної політики України зумовлює попит на фахівців, які здатні і готові здійснювати ефективну міжкультурну комунікацію і професійну діяльність в полікультурному середовищі. Це активізує потребу формування в здобувачів вищої освіти міжкультурної компетентності. Цифровізація створює значні переваги для якісної підготовки здобувачів вищої освіти до життя в умовах цифрового суспільства і формування в них сукупності компетентностей, які забезпечують їхню конкурентоспроможність на ринку праці. Однією з таких компетентностей і є міжкультурна компетентність, яка забезпечує готовність випускників закладів вищої освіти до життя в полікультурному середовищі і виявляється в толерантному ставленні особистості до представників інших культур, умінні долати культурні стереотипи, навичках ефективної міжкультурної взаємодії. У статті здійснено теоретичний аналіз наукових доробків сучасних українських і зарубіжних учених задля вивчення впливу цифровізації на формування міжкультурної компетентності здобувачів вищої освіти, що зумовлено відсутністю системного аналізу зазначеної проблеми. З'ясовано, що застосування цифрових технологій (соціальних мереж, цифрових платформ для віртуальної комунікації, цифрових платформ для створення інтерактивних презентацій й анімаційних відео, інструментів штучного інтелекту (у тому числі й ChatGPT), технологій віртуальної і доповненої реальності, цифрових ресурсів, цифрових бібліотек) в освітньому процесі сприяє ефективному формуванню в здобувачів вищої освіти міжкультурної компетентності.

Ключові слова: цифровізація, цифрова трансформація вищої освіти, цифрові технології, культурна глобалізація, міжкультурна комунікація, міжкультурна компетентність, полікультурне середовище, здобувачі вищої освіти, заклади вищої освіти.

Impact of digitalization on forming multicultural competence among higher education students

Annotation. The integration orientation of Ukraine's state policy determines the demand for specialists who are capable and ready to engage in effective intercultural communication and professional activity in a multicultural environment. Such a demand stimulates the need to develop intercultural competence in higher education students. Digitization creates significant advantages for the high-quality preparation of higher education students for life in a digital society and for developing a set of competences that ensure their competitiveness in the labor market. One such competence is intercultural competence, which ensures that graduates of higher educational institutions are prepared for life in a multicultural environment and

¹ доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу міжнародних зв'язків та наукової співпраці, Інститут педагогіки НАПН України, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0943-8039>.

manifests itself in a tolerant attitude towards representatives of other cultures, the ability to overcome cultural stereotypes, and skills for effective intercultural interaction. The article provides a theoretical analysis of the scientific work of contemporary Ukrainian and foreign scholars to examine the impact of digitalization on the development of intercultural competence in higher education institutions. This analysis is necessary because there is no systematic study of the identified problem. The research shows that the use of digital technologies (social networks, digital platforms for virtual communication, digital platforms for creating interactive presentations and animated videos, artificial intelligence tools (including ChatGPT), technologies of virtual and augmented reality, digital resources and digital libraries) in the educational process contributes to the effective formation of intercultural competence among higher education students.

Keywords: digitalization, digital transformation of higher education, digital technologies, cultural globalization, intercultural communication, intercultural competence, multicultural environment, higher education students, higher education institutions.

Вступ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Процеси культурної глобалізації, які пов'язані з активною взаємодією культурних традицій різних країн світу, посилюють інтеграційну спрямованість державної політики України, що зумовлює попит на фахівців, які здатні і готові здійснювати ефективну міжкультурну комунікацію і професійну діяльність в полікультурному середовищі. У цьому контексті орієнтація України на інтеграцію в європейський і світовий культурний простір виступає чинником трансформації системи освіти загалом і системи вищої освіти зокрема й активізує потребу формування в здобувачів вищої освіти міжкультурної компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність проблеми формування міжкультурної компетентності здобувачів вищої освіти є беззаперечною, що знаходить підтвердження в працях українських і зарубіжних учених, котрі наголошують на тому, що міжкультурна компетентність сприяє підвищенню конкурентоспроможності фахівців різних галузей, які працюють на ринку праці в умовах полікультурного середовища. Такі фахівці вирізняються толерантним ставленням до різних культур світу, розвиненими іншомовними комунікативними навичками, умінням долати культурні стереотипи, здатністю швидко адаптуватися до способів мислення і поведінки представників різних культур.

В. Klimova & J. H. Chen переконані, що в контексті інтенсифікації міжнародної взаємодії здатність особистості ефективно діяти в полікультурному середовищі набуває дедалі більшої актуальності, що зумовлює потребу формування в здобувачів вищої освіти міжкультурної комунікативної компетентності [1]. Рівень сформованості зазначеної компетентності впливає на здатність особистості долати культурні і мовні бар'єри, усвідомлювати відмінності між культурами, цінностями і моделями поведінки.

У розумінні Т. Пилип міжкультурна компетентність є «здатністю будувати успішні комунікативні стратегії з представниками інших культурних груп ...» [2, с. 45]. Т. Пилип акцентує увагу на тому, що міжкультурна компетентність виявляється у високому рівні соціальної прийнятності, позитивній етнічній ідентичності, толерантному ставленні до інших, а також у готовності до двозначних ситуацій [2].

Схожу думку висловлює й О. Резунова [3]. Учена вважає, що міжкультурна компетентність забезпечує фахівцям, які працюють у різних галузях, не лише успіх у розв'язанні завдань міжкультурної комунікації, а й ефективну професійну адаптацію та самореалізацію в іншомовному суспільстві [3]. Учена обґрунтовує свою наукову позицію тим, що фахівці зі сформованою міжкультурною компетентністю відкриті до пізнання різних культур і здатні конструктивно взаємодіяти з представниками різних

культурних традицій. Під міжкультурною компетентністю О. Резунова розглядає «здатність розпізнавати, поважати і ефективно використовувати відмінності в сприйнятті, мисленні і поведінці своєї і чужої культури у міжкультурних контактах» [3, с. 37].

Т. Браніцька, яка досліджує питання, пов'язані з професійною діяльністю фахівців соціальної сфери, доходить висновку, що в полікультурному професійному середовищі міжкультурна компетентність сприяє зростанню їхньої конкурентоспроможності [4]. За Т. Браніцькою, міжкультурна компетентність є інтегративним утворенням, яке надає фахівцям соціальної сфери змогу керуватись системою міжкультурних та загальнолюдських цінностей на засадах діалогу культур та духовних цінностей у своїй практичній діяльності [4]. Учена переконана, що фахівці соціальної сфери з високим рівнем сформованості міжкультурної компетентності вміють успішно долати соціальні і культурні стереотипи й виявляти себе як активних учасників міжкультурного комунікативного процесу, що відіграє особливо важливу роль у їхній професійній реалізації.

Д. Костенко визначає міжкультурну компетентність як «сукупність знань, навичок та умінь, за допомогою яких індивід може успішно спілкуватися з партнерами інших культур як на побутовому, так і на професійному рівні» [5, с. 81]. Фахівці зі сформованою міжкультурною компетентністю, на думку Д. Костенко, здатні до ефективної міжкультурної комунікації, а також здатні здобувати нові культурні знання з контексту конкретної міжкультурної взаємодії. Наголошуючи на тому, що формування міжкультурної компетентності є процесом подолання етноцентризму шляхом цілеспрямованого виховання етнорелятивізму, Д. Костенко підкреслює важливість застосування стратегії збереження власної культурної ідентичності поряд з оволодінням культурою інших народів.

С. Радул акцентує увагу на тому, що в нових соціокультурних умовах багатонаціонального суспільства міжкультурна компетентність відіграє особливо важливу роль у професійній діяльності вчителя іноземної мови [6]. Зважаючи на це, підготовка майбутніх учителів іноземної мови має бути спрямована на формування зазначеного педагогічного феномена. У розумінні вченого міжкультурна компетентність майбутнього вчителя іноземної мови є «інтегративною характеристикою особистості, що уособлює сукупність професійно важливих знань, умінь та навичок, систему мотивів та ціннісних орієнтацій, необхідних для ефективного розв'язання завдань професійної та міжкультурної діяльності, що забезпечують функціональну здатність до діяльності в ситуації міжкультурної взаємодії в стилі співпраці та толерантності» [6, с. 8]. Ефективному формуванню міжкультурної компетентності, на думку С. Радул, сприяє залучення майбутніх учителів іноземної мови до різних видів науково-дослідної діяльності, до роботи в наукових гуртках, до розроблення міжнародних проєктів, а також до участі в міжнародних програмах [6].

Проблему формування міжкультурної компетентності студентів закладів вищої освіти вивчають також О. Васюк і Л. Маценко [7]. Учені підкреслюють важливість залучення студентів до міжкультурної взаємодії в позааудиторний час, а також застосування інноваційних цифрових технологій (у тому числі й інструментів штучного інтелекту) до формування міжкультурної компетентності. О. Васюк і Л. Маценко розглядають міжкультурну компетентність як «сукупність знань, умінь і навичок, потреб, мотивів, якостей, цінностей і переконань особистості, здатностей та готовності обмінюватися інформацією між представниками різних культур, адаптуватися до їхніх способів мислення, культури й поведінки за допомогою різноманітних засобів, які дозволяють майбутньому фахівцю здійснювати успішні комунікативні стратегії, як в особистому, так і в професійному аспектах, демонструючи високий рівень соціальної прийнятності, толерантного ставлення, етнічної ідентичності» [7, с. 381].

О. Рембач дотримується думки, що інтеграція України в світовий і європейський простір зумовлює потребу у висококомпетентних і висококваліфікованих фахівцях з права, які здатні успішно налагоджувати взаємодію з представниками різних країн світу і культур [8]. В умовах інтеграційних процесів удосконалення змісту підготовки фахівців з права передбачає орієнтацію на формування в них міжкультурної компетентності як невіддільного складника їхньої професійної компетентності, що виявляється в здатності встановлювати й розвивати професійні контакти з представниками інших культур. За визначенням О. Рембач, міжкультурна компетентність фахівця з права є певною «якістю, що забезпечує успіх у розв'язанні завдань міжкультурної комунікації, адаптацію та самореалізацію фахівця в іншомовному суспільстві» [8, с. 391]. Учена зазначає, що організація освітнього процесу на засадах провідних положень особистісно зорієнтованого, компетентнісного, системного, соціокультурного, андрагогічного, діяльнісного, культурологічного та інтеграційного підходів надає змогу позитивно вплинути на розвиток світоглядної культури і ціннісної сфери майбутніх фахівців з права, сформувати в них толерантне ставлення до представників інших культур й підготувати до життя в багатокультурному середовищі. До ефективних форм організації, методів і прийомів формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців з права О. Рембач відносить спеціальні програми підготовки до міжкультурної взаємодії, розроблені й упроваджені в освітній процес закладів вищої освіти, методики розвитку критичного мислення, креативно-ціннісні технології, а також психолого-діагностичні тренінги [8].

Інтерес для наукового дослідження становить позиція D. K. Deardorff щодо визначення змісту поняття «міжкультурні навички», а також засобів їх формування [9]. Учена переконана, що міжкультурні навички – це ті навички, які сприяють «удосконаленню взаємодії між людьми в умовах різноманіття – як у межах одного суспільства (зумовлених віком, гендерними відмінностями, релігією, соціально-економічним статусом, політичними поглядами, етнічною приналежністю тощо), так і за його межами» (*переклад надано в авторській редакції*) [9, 2020, с. 20]. D. K. Deardorff підкреслює важливість формальної, інформальної і неформальної освіти у формуванні міжкультурних навичок. Учена також наголошує на важливості застосування цифрових технологій під час їх формування, особливо тоді, коли здобувачі освіти не потребують або не мають можливості здобувати формальну освіту.

Варто відзначити наукову позицію І. Бахова, який розглядає готовність до міжкультурної комунікації як критерій рівня вияву сформованості міжкультурної компетентності студента університету [10]. Учений обґрунтовує свою позицію тим, що в умовах глобалізаційних процесів міжкультурна компетентність стає базовим показником якості вищої освіти. Важливим для формування в студентів університету готовності до міжкультурної комунікації (у тому числі й міжкультурної компетентності) є створення лінгвопрофесійного середовища, яке сприяє становленню їхніх професійно-ціннісних орієнтацій, здатності приймати рішення в нестандартних ситуаціях полілінгвокультурного простору, а також розвитку таких невіддільних складників міжкультурної компетентності, як міжкультурні вміння, міжкультурні комунікативні вміння, мовні вміння, міжкультурні рефлексійні вміння, а також професійні і креативні вміння.

Погоджуємося з позицією А. Орлової щодо відсутності системного аналізу проблеми впливу цифровізації на розвиток міжкультурної ділової комунікації в науковій літературі [11]. Розглядаючи міжкультурну комунікацію як сукупність навичок, котрі забезпечують ефективну взаємодію між представниками різних культур, А. Орлова підкреслює важливість застосування цифрових технологій (цифрових платформ для організації відеоконференцій, цифрових інструментів машинного перекладу й автоматизації рутинних завдань) задля її удосконалення [11].

Здійснений теоретичний аналіз свідчить про наявність значної кількості наукових праць, присвячених уточненню сутності поняття «міжкультурна компетентність» з одного боку, а з іншого – про недостатній рівень наукового опрацювання питання, пов'язаного з вивченням впливу цифровізації на розвиток міжкультурної комунікації здобувачів вищої освіти, а також на формування в них умінь, навичок і компетентностей, необхідних для ефективно професійної міжкультурної взаємодії в полікультурному просторі. Отже, *метою статті* є теоретичне обґрунтування впливу цифровізації на формування міжкультурної компетентності здобувачів вищої освіти.

Результати

Цифрова трансформація системи освіти загалом і системи вищої освіти зокрема передбачає підвищення доступності освіти, адаптацію змісту навчання відповідно до індивідуальних особливостей й освітніх потреб здобувачів освіти, надання відкритого доступу до освітніх матеріалів у цифровому форматі. Це досягається шляхом активного застосування цифрових технологій в освітньому процесі: відкритий доступ до мережі Інтернет, цифрові онлайн платформи для організації навчання в різних форматах (очному, дистанційному, змішаному), цифрові інструменти для розроблення, розповсюдження і зберігання освітнього контенту, цифрові бібліотеки, цифрові інструменти для оцінювання здобувачів освіти і надання зворотного зв'язку, цифрові інструменти для збору аналітичних даних і формування аналітичних звітів, інструменти штучного інтелекту, технології віртуальної і доповненої реальності [9; 12; 13; 14; 15]. До переваг цифровізації вищої освіти здебільшого відносять підвищення якості освіти, посилення мотивації навчання шляхом активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти, індивідуалізацію навчання й організацію ефективної взаємодії всіх учасників освітнього процесу, а також можливість ефективно впливати на формування вміння вчитися впродовж життя і здатності ефективно організовувати власне навчання й самостійно здобувати знання. Це свідчить про те, що цифровізація освіти (у тому числі й цифровізація вищої освіти) створює значні переваги для якісної підготовки здобувачів освіти до життя в умовах цифрового суспільства і формування в них сукупності компетентностей, які забезпечують їхню конкурентоспроможність на ринку праці. Теоретичний аналіз наукової педагогічної літератури показує, що однією з таких компетентностей є міжкультурна компетентність, яка забезпечує готовність випускників закладів освіти (у тому числі й закладів вищої освіти) до життя в полікультурному середовищі і виявляється в толерантному ставленні особистості до представників інших культур, умінні долати культурні стереотипи, а також у навичках ефективно міжкультурної взаємодії.

Наголошуючи увагу на тому, що формування і розвиток міжкультурних навичок є довготривалим процесом, D. K. Deardorff пропонує застосовувати такі інтерактивні методи навчання, як ігрові (симуляційні і рольові ігри), ситуаційного аналізу і колективно-групової взаємодії (методи сторітелінгу) [9]. Ефективними у формуванні міжкультурних навичок, на думку вченої, є також і цифрові технології, такі як платформи MOOC, технології віртуальної і доповненої реальності, цифрові інструменти і ресурси, які знаходяться у вільному доступі і вирізняються численними перевагами. Проте, D. K. Deardorff зазначає, що незважаючи на доступність і зручність зазначених цифрових технологій, існують певні ускладнення, які обмежують можливості їх широкого застосування: відсутність у здобувачів освіти високого рівня мотивації навчання і навичок самостійної роботи, низька стабільність інтернет-зв'язку, неможливість користуватися безкоштовним контентом [9].

У науковій праці "Assessing Intercultural Competence in The Digital World: Evidence from Virtual Exchange Experience in a Study Abroad Program" / «Оцінювання міжкультурної компетентності в цифровому світі: досвід віртуального обміну в програмі навчання за

кордоном» (*переклад надано в авторській редакції*) підкреслюється важливість такої інноваційної форми міжкультурної взаємодії як віртуальний обмін, який здійснюється в онлайн форматі із застосуванням цифрових технологій [16]. Автори цієї наукової праці, які вказують на значний дидактичний потенціал віртуального обміну до формування міжкультурної компетентності, обґрунтовують свою позицію тим, що віртуальний обмін передбачає конструктивну міжкультурну взаємодію не лише між викладачами, які залучені до розроблення освітнього контенту, а й між його безпосередніми учасниками. Така взаємодія, яка надає всім організаторам й учасникам віртуального обміну можливість набувати досвід міжкультурної комунікації, і забезпечує ефективне формування міжкультурної компетентності здобувачів вищої освіти.

Доцільність застосування цифрових технологій до формування міжкультурної компетентності доводиться також у статті “Intercultural Competence: Embracing Diversity in a Globalized World” / «Міжкультурна компетентність: прийняття культурного різноманіття в глобалізованому світі» (*переклад надано в авторській редакції*) [17]. Серед ефективних цифрових технологій, які сприяють формуванню міжкультурної компетентності, автори зазначеної наукової праці виокремлюють цифрові платформи для віртуальної комунікації, цифрові інструменти для онлайн-навчання (освітні платформи, онлайн-програми культурного обміну, цифрові ресурси), соціальні мережі й онлайн-спільноти, участь в міжкультурних проєктах і програмах віртуального обміну, а також технології віртуальної і доповненої реальності. Застосування зазначених цифрових технологій надає змогу залучати здобувачів вищої освіти з різним культурним досвідом до міжкультурної комунікації і взаємодії, обміну враженнями, думками, поглядами, що забезпечує формування більш толерантного ставлення до різних культур світу.

T. Szecsi, M. Rivera & T. Szende підкреслюють важливість упровадження моделі міжнародного академічного співробітництва онлайн (COIL – Collaborative Online International Learning) в освітній процес закладів вищої освіти задля формування і розвитку в здобувачів вищої освіти міжкультурної компетентності [18]. Під час участі в онлайн-програмах міжнародного академічного співробітництва здобувачі вищої освіти мають можливість спільно працювати в міжнародних командах, здобувати та/або поглиблювати знання, уміння і навички щодо міжкультурної комунікації, а також підвищувати рівень міжкультурної компетентності. T. Szecsi, M. Rivera & T. Szende вважають, що організація спільної праці здобувачів вищої освіти в міжнародних командах потребує застосування широкого спектра цифрових технологій (платформи для організації відеоконференцій, зберігання і поширення освітнього контенту, цифрові інструменти для розроблення і представлення результатів спільної дослідної роботи тощо). Учені стверджують, що цифровий сторітелінг, який передбачає застосування розмаїття цифрових інструментів і ресурсів, відіграє визначальну роль у формуванні міжкультурної компетентності здобувачів вищої освіти.

Зазначимо, що цифровий сторітелінг, як активний метод навчання, виявляється ефективним не лише у формуванні міжкультурної компетентності, а й у розвитку іншомовних комунікативних навичок здобувачів вищої освіти, а також навичок самовираження [19]. Це пояснюється тим, що застосування цифрового сторітелінгу сприяє формуванню в здобувачів освіти навичок критичного мислення, уміння чітко формулювати думки, обстоювати власну позицію, виявляти себе в різних культурних контекстах. Такими цифровими інструментами можуть бути цифрові платформи для створення інтерактивних презентацій й анімаційних відео, онлайн-дошки, зокрема, BookCreator, Canva, Powtoon, PowerPoint, Padlet, SlidesGo, а також інструменти ШІ [19].

B. Klimova & J. H. Chen також вважають, що цифрові технології (у тому числі й інструменти штучного інтелекту) характеризуються високою ефективністю у формуванні міжкультурної компетентності здобувачів вищої освіти, оскільки

уможливлюють створення більш імерсивного і персоналізованого освітнього середовища, у якому здобувачів вищої освіти можуть набувати інтегрований і культурно орієнтований досвід ефективної міжкультурної комунікації [1]. Обґрунтовуючи важливість застосування цифрових технологій в освітньому процесі, В. Klimova & J. H. Chen вказують, що впровадження інструментів штучного інтелекту (ChatGPT), а також технологій віртуальної і доповненої реальності надають здобувачам вищої освіти можливість удосконалювати власні стратегії міжкультурної комунікації і поглиблювати знання про норми і цінності представників різних культур [1].

Висновки

Здійснений аналіз теоретичних положень свідчить про позитивний вплив цифровізації загалом і цифровізації вищої освіти зокрема на формування міжкультурної компетентності здобувачів вищої освіти. Так, вільний доступ до цифрових бібліотек і можливість користуватися їхніми матеріалами (посібниками, підручниками, довідковою літературою, науковими журналами тощо), які представлені різними мовами, забезпечує формування в здобувачів вищої освіти вміння самостійно здобувати і поглиблювати знання, здатності критично мислити, а також іншомовних комунікативних навичок і міжкультурної обізнаності. Це, на нашу думку, надає здобувачам вищої освіти змогу адаптуватися до різних стилів спілкування представників різних культур, долати мовні і міжкультурні бар'єри під час міжкультурної комунікації. Як інструменти неформального навчання соціальні мережі забезпечують поширення і обмін таким освітньо-інформаційним медіаконтентом, який відображає цінності і погляди представників різних культур і спрямований на розширення світогляду здобувачів вищої освіти. Застосування цифрових платформ для віртуальної комунікації забезпечує участь здобувачів вищої освіти в програмах міжнародного стажування, віртуального обміну, спільних освітніх проектах, вебінарах, майстер-класах і гостьових онлайн-лекціях, що сприяє розвитку культури діалогу між представниками різних країн, а також формуванню відповідальності за власну комунікативну поведінку, глобального мислення й усвідомленого ставлення до глобальних викликів. Наявність вільного доступу і можливість користуватися цифровими платформами для створення інтерактивних презентацій й анімаційних відео уможлиблює поширення достовірної інформації про цінності, культурну спадщину, традиції і звичаї різних країн світу, що надає здобувачам вищої освіти змогу набувати практичний досвід міжкультурної комунікації й усвідомлювати цінність різних культур. Інструменти штучного інтелекту (у тому числі й ChatGPT) забезпечують персоналізацію міжкультурного навчання й урахування набутого досвіду міжкультурної комунікації, що позитивно впливає на формування міжкультурної компетентності здобувачів вищої освіти. Упровадження в освітній процес технологій віртуальної і доповненої реальності сприяє створенню інтерактивного середовища, яке передбачає занурення здобувачів вищої освіти в культуру різних країн і допомагає адаптуватися до ефективної міжкультурної взаємодії.

Отже, активне застосування цифрових технологій (соціальних мереж, цифрових платформ для віртуальної комунікації, цифрових платформ для створення інтерактивних презентацій й анімаційних відео, інструментів штучного інтелекту (у тому числі й ChatGPT), технологій віртуальної і доповненої реальності, цифрових ресурсів і цифрових бібліотек) в освітньому процесі створює умови для залучення здобувачів вищої освіти з різним культурним досвідом до програм віртуального обміну, онлайн програм міжнародного академічного співробітництва, до участі у вебінарах, майстер-класах і гостьових онлайн-лекціях. Така цілеспрямована взаємодія здобувачів вищої освіти як носіїв різних культур забезпечує ефективне формування в них міжкультурної компетентності, яка виявляється в усвідомленні власної культурної

ідентичності, здатності критично мислити в міжкультурному контексті, поважати культурні відмінності й уміти долати культурні стереотипи.

Список використаних джерел

1. Klimova, B., & Chen, J. H. (2024). The Impact of AI on Enhancing Students' Intercultural Communication Competence at the University Level: A Review Study. *Language Teaching Research Quarterly*, 43, 102–120. <https://doi.org/10.32038/ltrq.2024.43.06>
2. Пилип Т. Я. Генезис поняття «міжкультурна компетентність». *Професійна освіта: проблеми і перспективи*. 2015. Вип. 8. С. 42–47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Profos_2015_8_9
3. Резунова О. С. Міжкультурна компетентність як необхідна складова професійної компетентності сучасного фахівця. *Науковий огляд*. 2021. № 1(73). С. 28–40. URL: <https://www.naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/2218>
4. Браніцька Т. Р. Міжкультурна компетентність як важливий чинник професійної діяльності фахівців соціальної сфери. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2019. Вип. 1 (44). С. 18–22. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2019.44.18-22>
5. Костенко Д. В. Міжкультурна комунікація у сучасному світі. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2018. № 30. С. 80–85. URL: <https://pedosvita.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/209> DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2018.30.8085>
6. Радул С. Г. Формування міжкультурної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови у процесі професійної підготовки: автореф. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Умань, 2014. 20 с. URL: <https://uacademic.info/ua/document/0414U003008>
7. Васюк О. В., Маценко Л. М. Педагогічні умови формування міжкультурної компетентності студентів закладів вищої освіти. *Перспективи та інновації науки. Серія «Педагогіка»*. 2025. № 11(57). 2025. С. 378–388. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-11\(57\)-378-388](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-11(57)-378-388)
8. Рембач О. О. Формування міжкультурної компетентності майбутніх правознавців у процесі іншомовної підготовки. *Університетські наукові записки*. 2017. № 63. С. 387–400. URL: <https://old.univer.km.ua/visnyk/1673.pdf>
9. Deardorff D. K. (2020). *Manual for Developing Intercultural Competencies: Story Circles*. France. 101 p. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000370336>
10. Бахов І. С. Готовність до міжкультурної комунікації як критерій сформованої міжкультурної компетентності студента університету. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2012. Вип. 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2012_3_4
11. Орлова А. А. Роль цифровізації у розвитку міжкультурної ділової комунікації. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2024. Вип. 11(44). С. 165–172. URL: [https://economics.kntu.kr.ua/pdf/11\(44\)/19.pdf](https://economics.kntu.kr.ua/pdf/11(44)/19.pdf) DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2024.11\(44\).165-172](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2024.11(44).165-172)
12. Буйницька О., Варченко-Троценко Л., Грицеляк Б. Цифровізація закладу вищої освіти. *Освітологічний дискурс*. 2020. № 1(28). С. 64–79. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/31370/> DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2020.1.6>
13. Гуралюк А. Г. Цифровізація як умова розвитку системи освіти. *Вісник Національного університету “Чернігівський колегіум” імені Т. Г. Шевченка. Серія «Педагогічні науки»*. 2021. № 13 (169). С. 3–8. DOI: [10.5281/zenodo.5069157](https://doi.org/10.5281/zenodo.5069157)
14. Бельдій А. О. Формування соціальної компетентності здобувачів освіти засобами цифрових технологій. *Академічні візії*. 2025. Вип. 44. URL: <https://www.academy->

- vision.org/index.php/av/article/view/2145/2016 DOI:
<https://doi.org/10.5281/zenodo.17104771>
15. Пономарьов О. Використання цифрових освітніх ресурсів в умовах змішаного навчання здобувачів вищої педагогічної освіти. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. 2024. Вип. 4. С. 11–16. URL: <https://new.ejournal.cdu.edu.ua/pedagogics/article/view/70> DOI: <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2024-4-11-16>
16. Zheng L., Westerhaus-Renfrow C., Zhiwei Lin S., & Yang Y. (2022). Assessing Intercultural Competence in The Digital World: Evidence from Virtual Exchange Experience in a Study Abroad Program. *Frontiers: The Interdisciplinary Journal of Study Abroad*, 34(4), pp. 418–441. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1359737.pdf> DOI: 10.36366/frontiers.v34i4.614
17. Future Education Magazine. (2025). Intercultural Competence: Embracing Diversity in a Globalized World. URL: <https://futureeducationmagazine.com/strategie-for-intercultural-competence/>
18. Szecsi T., Rivera M., & Szende, T. (2024). Digital Storytelling: Meaning-Making of Cultures and Intercultural Competence in a Collaborative Online International Learning Project. *American Journal of Qualitative Research*, 9(2), pp. 236–256. URL: <https://www.ajqr.org/article/digital-storytelling-meaning-making-of-cultures-and-intercultural-competence-in-a-collaborative-16283> DOI: <https://doi.org/10.29333/ajqr/16283>
19. Malykhin, O., Aristova, N., & Dybkova, L. (2025). Developing Computer Science Undergraduate Students' Communicative and Self-Expression Skills: Digital vs. Traditional Storytelling Methods. *ENVIRONMENT. TECHNOLOGY. RESOURCES. Proceedings of the International Scientific and Practical Conference*, 3, 219–224. DOI: <https://doi.org/10.17770/etr2025vol3.8559>